

Ένας στους δέκα Φιλικούς ήταν Ορθόδοξος κληρικός (Το νέο βιβλίο του Γ. Καραμπελιά για τη Φιλική Εταιρεία).

Γράφει ο Κωνσταντίνος Χολέβας – Πολιτικός Επιστήμων.

Ο Γιώργος Καραμπελιάς είναι πολύ γνωστός πολιτικός αναλυτής, ιστορικός ερευνητής και εκδότης του περιοδικού ΑΡΔΗΝ. Στη σειρά των βιβλίων του για την Τουρκοκρατία και το 1821 έρχεται να προστεθεί η πρόσφατη μελέτη του με τίτλο: ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ- Έταν ώριμη η Επανάσταση; Εκδόθηκε από τις Εναλλακτικές Εκδόσεις σε α΄ έκδοση το 2019 και σε β΄ έκδοση το 2020.

Ο Καραμπελιάς έχει την ικανότητα να μελετά τις πηγές, να δίνει το κλίμα της εποχής, να ανακαλύπτει άγνωστα στοιχεία και να απαντά με επιχειρήματα στους αποδομητές. Στο νέο βιβλίο του, 334 σελίδων, υπάρχουν υποσημειώσεις, βιβλιογραφία, ευρετήριο και ένα πολύ χρήσιμο παράρτημα κειμένων της εποχής. Βρίσκουμε το Σχέδιον Γενικόν της Φιλικής Εταιρείας, ένα σχέδιο για εξέγερση στην Κωνσταντινούπολη που απέτυχε (συνελήφθησαν οι Έλληνες ναυτικοί που θα έκαιγαν τον οθωμανικό στόλο), το βαλκανικό σχέδιο του Σάββα Καμινάρη και δύο επιστολές του αρχηγού της Φιλικής, του Αλεξάνδρου Υψηλάντη. Μία προς τους Αρχιερείς και προκρίτους της Ελλάδος (Οκτώβριος 1820) και άλλη προς τους Έλληνες πλοιοκτήτες (Σεπτ. 1820) όπου καταγγέλλεται ο ρόλος της Αγγλίας.

Ο συγγραφέας παρουσιάζει ενδιαφέροντα στοιχεία για τη σχέση της Φιλικής Εταιρείας με τον κλήρο και την Ορθόδοξη Πίστη. Η Εταιρεία που προετοίμασε την Επανάσταση ιδρύθηκε στην Οδησό την ημέρα του Σταυρού: 14.9.1814. Ο όρκος ήταν Χριστιανικός και κατά κανόνα με την παρουσία ιερέως. Το 9,5% των καταγεγραμμένων μελών ήσαν Ορθόδοξοι κληρικοί (Επίσκοποι, Αρχιμανδρίτες, Πρεσβύτεροι). Με βάση τη στατιστική που επικαλείται ο Καραμπελιάς ένας στους δέκα Φιλικούς ήταν Ορθόδοξος κληρικός. Άλλωστε και στην αποτυχημένη προσπάθεια του Υψηλάντη να περικυκλώσει τούς Τούρκους από τα βόρεια και να ξεσηκώσει τους Ρουμάνους της Μολδοβλαχίας και τους Ορθοδόξους Σέρβους, η σημαία είχε τον Άγιο Κωνσταντίνο με την Αγία Ελένη, τις λέξεις: Εν Τούτω Νίκα και το σημείο του Σταυρού.

Ο συγγραφέας καταγράφει δύο έδρες της Φιλικής, την Οδησό και μετά την Κωνσταντινούπολη. Κάτω από τη μύτη του Σουλτάνου εμμούντο χιλιάδες μέλη με τρόπο μυστικό και με αλληλογραφία κρυπτογραφική. Οι περισσότεροι ήσαν στην καταγωγή Πελοποννήσιοι – κατά την ίδια στατιστική. Πλην των κληρικών που προαναφέραμε, το 51% ήσαν έμποροι και υπάλληλοι, το 13,5% λόγιοι και επαγγελματίες, το 11,7% προεστοί, το 8,7% στρατιωτικοί, το 5,7% ναυτικοί και ελάχιστοι αγρότες και τεχνίτες.

Στο βιβλίο καταγράφεται η προσπάθεια να εφαρμοστεί ένα σχέδιο τύπου τανάλιας. Δηλαδή να ξεσηκωθεί η Μολδοβλαχία – Ρουμανία, όπου οι άρχοντες ήσαν Φαναριώτες Έλληνες και ο τουρκικός στρατός ελάχιστος. Παράλληλα να ξεσηκωθεί ο κύριος κορμός του Ελληνισμού με επίκεντρο την Πελοπόννησο και, όπως είπαμε, να καεί και ο τουρκικός στόλος στην Κωνσταντινούπολη. Το πρώτο βήμα με αρχηγό τον Αλ. Υψηλάντη δεν ευοδώθηκε, διότι οι Ρουμάνοι αρνήθηκαν να ξεσηκωθούν και οι Σέρβοι δεν βοήθησαν, ενώ είχαν πραγματοποιήσει ήδη δύο επαναστάσεις κατά των Τούρκων. Το δεύτερο βήμα, στην Κωνσταντινούπολη κατεπνίγη πριν αρχίσει, Το τρίτο στη νότιο Ελλάδα πήγε καλύτερα. Ευτυχώς! Η Παμβαλκανική διάσταση της Επανάστασης ήταν μεν στα σχέδια της Φιλικής, όμως δεν υλοποιήθηκε το όραμα του Ρήγα. Η Επανάσταση εξελίχθηκε σε εθνική επανάσταση των Ελλήνων κατά αλλοθρήσκων κατάκτητών.

Αξίζει να επισημάνουμε ότι φέτος συμπληρώνονται 200 χρόνια από την πρώτη μεγάλη συνάντηση των Φιλικών υπό την προεδρία του Υψηλάντη. Έγινε τον Οκτώβριο του 1820 στο Ισμαήλ της Ουκρανίας και εκεί φάνηκαν οι πρώτες διαφωνίες μεταξύ του βιαστικού και ενθουσιώ-

δους Αρχιμανδρίτη Γρηγορίου Δικαίου-Παπαφλέσσα και των πιο διστακτικών. Ο Καραμπελιάς επισημαίνει ότι κατά τη διάρκεια της Επανάστασης οι διχόνοιες και οι διαμάχες ώθησαν στο περιθώριο τα μέλη της Φιλικής και τον Δημήτριο Υψηλάντη, αδελφό του Ποντιακής καταγωγής Αλ Υψηλάντη.

Επίσης ο Γ. Καραμπελιάς καταγράφει τις επιφυλάξεις του Ι. Καποδίστρια και του Αδαμαντίου Κοραή για την ετοιμότητα των Ελλήνων να επαναστατήσουν. Τελικά ο Καποδίστριας αρνήθηκε να αναλάβει την αρχηγία και πρότεινε τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, αξιωματικό του ρωσικού στρατού και γιο Φαναριώτη ηγεμόνος των Ηγεμονιών Μολδαβίας και Βλαχίας.

Η Φιλική Εταιρεία ένωσε όλες τις τάξεις και τα επαγγέλματα στον αγώνα υπέρ του Έθνους. Ο Καραμπελιάς τονίζει τον υπερταξικό, εθνικό χαρακτήρα της Επανάστασης και επισημαίνει ότι ο επαναστατικός αναβρασμός είχε αρχίσει σε όλα τα ελληνικά μέρη από το 1770. Απαντά επίσης με ακλόνητα επιχειρήματα στο ερώτημα αν ήταν ώριμη η Επανάσταση. Υπάρχουν σήμερα ορισμένοι ιστορικοί που λένε ότι το 1821 απελευθερώσαμε ένα μόνο τμήμα των ελληνικών εδαφών και πληθυσμών, ενώ αν περιμέναμε θα έπεφτε στα χέρια των Ελλήνων η Οθωμανική Αυτοκρατορία σαν ώριμο φρούτο.

Αυτή την πλάνη διαψεύδει ο συγγραφέας γράφοντας ότι, αν δεν γινόταν ο 1821 η Επανάσταση, θα είχαν προχωρήσει στη Μακεδονία και στη Θράκη οι Σέρβοι και θα είχαμε οριστική απώλεια αυτών των περιοχών. Η ανησυχία φαίνεται και στα επίσημα σχέδια της Φιλικής Εταιρείας, τα οποία δημοσιεύονται στο βιβλίο. Επίσης ο Γ.Κ. επισημαίνει ότι η Βυζαντινή Αυτοκρατορία είχε την Ορθοδοξία ως συνεκτική ουσία, ενώ το όραμα μερικών Φαναριωτών για ελληνο-οθωμανική αυτοκρατορία ήταν ουτοπικό, λόγω θρησκευτικής διαφοράς (Ορθόδοξοι και Μουσουλμάνοι).

«Διακόσια χρόνια μετά το κατόρθωμα της Φιλικής οι Έλληνες καλούνται είτε να το ολοκληρώσουν είτε να το ακυρώσουν», κατά-λήγει ο Γ. Καραμπελιάς.

Άρθρο στην ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΛΗΘΕΙΑ 4.3.2020

Πηγή : www.antibaro.gr/article